

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 5 (310)
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
3 березня 2012 року

ОГОЛОШЕННЯ

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО» МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ (АКРЕДИТОВАНИЙ ЗА IV РІВНЕМ) ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНИХ ПОСАД:

- НА МЕДИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:**
- завідувача кафедри медичної інформатики з фізикою — 1 посада;
  - завідувача кафедри медичної біології — 1 посада.
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років, вік — допенсійний.
- доцента кафедри медичної реабілітації та спортивної медицини — 1 посада;
  - доцента кафедри загальної та оперативної хірургії з топографічною анатомією — 1 посада;
  - доцента кафедри патологічної анатомії — 1 посада;
  - доцента кафедри медичної біохімії — 1 посада;
  - доцента кафедри оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії — 1 посада.
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.
- асистента кафедри медичної біохімії — 1 посада;
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж нау-

- уково-педагогічної роботи — не менше одного року.
- НА ФАРМАЦЕВТИЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТІ:**
- доцента кафедри фармацевтичної хімії — 1 посада;
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.
- старшого викладача кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою — 1 посада;
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше двох років.
- НА ФАКУЛЬТЕТІ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ:**
- доцент кафедри клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими — 1 посада.
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше чотирьох років.
- НА ФАКУЛЬТЕТІ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ:**
- завідувача кафедри педіатрії — 1 посада;
  - завідувача кафедри акушерства і гінекології — 1 посада.
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня доктора наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років, вік — допенсійний.
- професора кафедри терапії та сімейної медицини — 1 посада.
- Вимоги до претендентів:** наявність наукового ступеня кандидата наук, стаж науково-педагогічної роботи — не менше п'яти років.
- Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.*
- Звертатися:**
43001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

Оксана КОЛЕСНИК – майбутній фармацевт. Торік у складі команди студентів 4-5 курсу фармацевтичного факультету ТДМУ вона успішно виступила на Всеукраїнській олімпіаді з міжнародною участю з фармацевтики, що відбулася в Тернополі. І посіла призове друге місце.

Стор. 11

У НОМЕРІ

Стор. 2

МОСКВА ВЧИТЬСЯ У ТЕРНОПОЛЯ

ТДМУ видав навчальник управління міжнародних зв'язків, навчання іноземних студентів та навчально-методичної роботи Російського національно-дослідницького медичного університету ім. М.І. Пирогова, професор Андрій Богданов. Поважний гість ознайомився з роботою кафедр і навчальних лабораторій, аби вивчити досвід ТДМУ з впровадження новітніх інноваційних навчальних методик, зокрема, системи оцінювання теоретичних знань і практичних навиків.

Стор. 3

ТДМУ ОТРИМАВ ДЕРЖАВНИЙ АТЕСТАТ ВІДПОВІДНОСТІ З ПРОВЕДЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТУВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

За провадження ефективної системи захисту інформації АС «Тести» є ще одним важливим кроком до покращення якості освіти та глибшої інтеграції Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я. Горбачевського в європейський освітній простір.

18 БЕРЕЗНЯ – ДЕНЬ ВІДКРИТИХ ДВЕРЕЙ

18 березня об 11 годині в морфологічному корпусі ТДМУ (вул. Руська, 12) відбудеться день відкритих дверей. Матимете змогу познайомитися з правилами прийому до Тернопільського державного медичного університету ім. Івана Горбачевського, науковими лабораторіями, кафедрами, а також поспілкуватися з провідними науковцями та викладачами ВНЗ. Запрошуємо всіх бажаючих. *Приймальна комісія*

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД «ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО» ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ПОСАДУ:

голови наглядової ради Тернопільської університетської лікарні (на громадських засадах). **Вимоги до претендентів:** член вченої ради університету (крім проректорів, заступників ректора, деканів і директорів інститутів). *Термін подачі документів — до 18 березня.* **Звертатися:** 43001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

ЗАПОЗИЧЕННЯ ДОСВІДУ

МОСКВА ВЧИТЬСЯ У ТЕРНОПОЛЯ

ТДМУ імені І.Я. Горбачевського відвідав начальник управління міжнародних зв'язків, навчання іноземних студентів та навчально-методичної роботи Російського національного дослідницького медичного університету ім. М.І. Пирогова, професор Андрій Богданов. Поважний гість ознайомився з роботою кафедр і навчальних лабораторій, аби вивчити досвід ТДМУ з впровадження новітніх інноваційних навчальних методик, зокрема, системи оцінювання теоретичних знань і практичних навиків. Професора А.Є. Богданова неабияк зацікавили переваги семестрового тестового іспиту, щоденного дистанційного контролю знань студентів. На базі кафедр нормальної анатомії та фізіології він вивчав методикку Z-моделі організації навчального процесу. Мотивом візиту стало також бажання перейняти досвід формування університетського веб-порталу навчально-методичних матеріалів, який успішно діє в нашому ВНЗ.

Угоду укладено. (На передньому плані, зліва направо): начальник управління міжнародних зв'язків, навчання іноземних студентів та навчально-методичної роботи Російського національного дослідницького медичного університету ім. М.І. Пирогова, професор Андрій БОГДАНОВ і ректор ТДМУ, член-кореспондент НАМН України, професор Леонід КОВАЛЬЧУК

Професор А.Є. Богданов зустрівся з ректором ТДМУ, членом-кореспондентом НАМН України, професором Л.Я. Ковальчуком. Розмова вийшла теплою й цікавою. Її учасники обговорили перспективи подальшої співпраці обох ВНЗ. Підписали угоду про входження Російського національного дослідницького медичного університету ім. М.І. Пирогова до міжнародного науково-освітнього інноваційно-технологічного консорціуму медичних ВНЗ і ВНЗ фізичного виховання та спорту. Таке партнерство сприятиме співпраці у сфері медичної освіти та в наукових дослідженнях, підвищенню кваліфікації медичних кадрів, обміну вченими, викладачами і студентами для здійснення заходів навчального характеру.

Зустрівшись з професором А.Є. Богдановим, попросила його розповісти про враження від перебування в Тернополі, в нашому університеті, про те, що найбільше зацікавило й здивувало.

— Дуже радий, що побував в ТДМУ, який увібрав досвід найкращих європейських університетів. Вдячний за можливість ознайомитися з навчально-методичною роботою на кафедрах. Переконався, що ваш університет має чудові напрацювання з реформування навчального процесу. Сказати, що я отримав задоволення від побаченого — означає, нічого не сказати. Враження незабутні. Дуже вдячний за теплий прийом. Спілкуючись з ректором ТДМУ, членом-кореспондентом НАМН України, про-

фесором Л.Я. Ковальчуком, отримав багато інформації, досі мені невідомої. Хочу підкреслити, що методики навчання, які тут застосовують, — найвищого світового рівня. За останні 5-6 років ТДМУ увібрав усе найкраще з досвіду найвідоміших університетів світу. Це дуже багатий, цікавий та повчальний досвід і університет, де я працюю, прагне його перейняти. Задля цього я й приїхав. Надзвичайно плідною вважаю ідею створення консорціуму медичних ВНЗ і ВНЗ фізичного виховання та спорту. Російський національний дослідницький медичний університет ім.

М.І. Пирогова приєднується до цього проекту. Підписали відповідну угоду. Переконали, що співпраця буде тривати не лише в рамках консорціуму. Розвитку міжнародних зв'язків у галузі вищої освіти сприятиме, зокрема, участь кращих студентів нашого університету в літніх школах, що їх щороку зорганізовує ТДМУ. Такі зустрічі дуже корисні, бо це гарна нагода для студентів розширити коло спілкування, збагатитися новими фаховими знаннями, більше довідатися про культуру, історію, природу інших країн, міст.

В Україні я вдруге. Вперше по-

бував тут студентом Смоленського медичного інституту. Це було 32 роки тому. Тепер же відкрив для себе Тернопіль. Дуже гарне місто, якому є чим привабити туристів. Я в захопленні від вашого обласного центру і, звичайно, від університету.

— Андрію Євгеновичу, розкажіть, будь ласка, про вищий навчальний медичний заклад, який представляєте.

— У Російському національному дослідницькому медичному університеті ім. М.І. Пирогова навчається 10 тисяч студентів. Успішно діють 9 факультетів. Серед них — педіатричний, створений ще 1930 року, лікувальний, стоматологічний, фармацевтичний, медико-біологічний, клінічної психіатрії, соціальної роботи. Ще понад 15 тисяч лікарів, які хочуть підвищити свою кваліфікацію або отримати нову спеціальність здобувають післядипломну освіту на факультеті вдосконалення. Тобто, нині колишній другий Московський медичний інститут став потужним університетом. Своє найперше завдання вбачаємо в інтеграції у світову систему освіти. Про напрацювання ТДМУ імені І.Я. Горбачевського з впровадження новітніх інноваційних навчальних методик йшлося на семінарі в Німеччині, в якому я теж брав участь. Почута інформація зацікавила й стала підставою відвідати Тернопіль, щоб вивчити та запозичити досвід ТДМУ. Будемо впроваджувати його в себе. Нині це для нас пріоритетне завдання.

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

РЕФОРМУВАННЯ

ПРОЕКТ КОНЦЕПЦІЇ ПРИЙНЯЛИ ЗА ОСНОВУ

У ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського відбулося засідання міжвідомчої комісії з реформування, структуризації медичної галузі та вироблення концепції розвитку охорони здоров'я в Тернопільській області.

Голова постійної комісії Тернопільської облради з питань охорони здоров'я, сім'ї, материнства і дитинства, голова міжвідомчої комісії, ректор ТДМУ Леонід Ковальчук у деталях проаналізував проект концепції, представлений присутнім у четвертому варіанті.

Примітно, що і цей документ не є остаточним варіантом, а тому буде ще зазнавати змін і доповнень. Відрізняє новий варіант від попереднього — розділ про запровадження страхової медицини, яка є четвертим етапом рефор-

мування. За словами голови комісії, зважаючи на невисокі доходи краян, подібний крок потрібно запроваджувати поступово, не завдаючи фінансового навантаження на людей.

Зазнали змін й інші розділи проекту. Щодо первинного рівня надання медичної допомоги, який зараз особливо актуальний, зазначено, що не є обов'язковим, щоб сімейний лікар мешкав при амбулаторії. Він може приїжджати туди лише в робочі дні, а на дільниці постійно будуть його помічники (фельдшер, медсестра).

На вторинному рівні запропоновано реорганізувати центральну районну лікарню у лікарню планового лікування, де мали бути такі відділення: приймальне, терапевтичне, неврологічне, педіатричне та гінекологічне з ліжками для патології вагітних.

Щодо організації окружних лікарень (лікарень інтенсивного лікування), було визначено, що

переорієнтація ургентної медичної допомоги повинна відбуватися лише після завершення формування центрів первинної меддопомоги з розгалуженою мережею достатньо забезпечених закладів як в селі, так і в місті. Також ректор Леонід Ковальчук висловився проти застосування жорстких адміністративних заходів щодо переорієнтації та надання медичної допомоги із закладів інтенсивного лікування на окружні лікарні. Приміром, якщо в районі, де не передбачено створення лікарні інтенсивного лікування (окружної), а йдеться про те, щоб залишити лікарню планового лікування, яка забезпечить необхідні умови як кадрові, так і матеріальні, що дозволить надавати ургентну, хірургічну, ортопедичну та інші види допомоги, то такі заклади, пройшовши відповідну акредитацію, будуть мати на це право. Регулятором цього в майбутньому виступить страхова

медичина, якщо страхові компанії (лікарняні каси) укладуть відповідні угоди з лікувальними закладами. Стосовно третьої міської лікарні, то, на думку Леоніда Якимовича, вона може стати окружною лікарнею Тернопільського сільського округу. Якщо такі лікарні будуть фінансувати з обласного бюджету, то вони одночасно надаватимуть допомогу як сільським, так і міським мешканцям. Примітно, що у цьому питанні нині знайдено точки дотику з міським головою Тернополя, але очільник міста хоче зважити на думку колективу лікарні.

Після репрезентації та ознайомлення учасників засідання з новим варіантом проекту члени комісії висунули свої пропозиції та зауваження.

Михайло Буртняк зазначив, що суттєвих зауважень щодо проекту концепції немає та запропонував пришвидшити процес озвучення концепції у сесій-

них залах. Він також повідомив про план-графік проведення реформування первинної ланки в області. Підготовлено й план зміцнення матеріально-технічної бази у районах, ФАПів та амбулаторій. Очільник галузі пообіцяв виконати це до завершення року.

Також свої пропозиції внесли начальник відділу охорони здоров'я та медичного забезпечення Тернопільської міськради Ростислав Левчук, головний лікар Чортківської ЦРКЛ Роман Чортківський, головний лікар ТМКЛ №2 Віктор Кміта, секретар постійної комісії Тернопільської облради з питань охорони здоров'я, сім'ї, материнства і дитинства Євген Дутка.

Після обговорення голова міжвідомчої комісії поставив проект концепції на голосування. Одностайно його прийняли за основу.

Лілія ЛУКАШ

<p>Редактор Г. ШИБАЛИНЧУК Творчий колектив: Л. ЛУКАШУК, О. БУСЬКА, П. БАЛЮХ Комп'ютерний набір і верстка: Р. ГУМЕНЮК</p>	<p>Адреса редакції: 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, тел. 52-80-09; 43-49-56 E-mail hazeta.univer@gmail.com</p>	<p>Засновники: Тернопільський державний університет ім. І.Я. Горбачевського, управління охорони здоров'я обласної адміністрації</p>	<p>Видавець: Тернопільський державний медичний університет ім. І.Я. Горбачевського Індекс 23292</p>	<p>За точність викладених фактів відповідає автор. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікації.</p>	<p>Реєстраційне свідоцтво ТР № 300 від 19.12.2000 видане управлінням у справах преси та інформації облдержадміністрації</p>	<p>Газета виходить двічі на місяць українською мовою. Обсяг — 2 друк. арк. Наклад — 2000 прим. Замовлення № 168</p>	<p>Газету набрано, зверстано, віддруковано у Тернопільському державному університеті ім. І.Я. Горбачевського. 46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1.</p>
---	---	---	--	---	---	---	--

ТДМУ ОТРИМАВ ДЕРЖАВНИЙ АТЕСТАТ ВІДПОВІДНОСТІ З ПРОВЕДЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО ТЕСТУВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Наш університет отримав Атестат відповідності, в якому Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації України засвідчує, що комплексна автоматизована система захисту інформації з підготовки матеріалів для проведення незалежного тестування знань студентів (АС «Тести») забезпечує захист інформації відповідно до вимог нормативних документів системи технічного захисту інформації в Україні. Отримання атестату передувала ретельна підготовочна робота.

АС «Тести» створили у центрі незалежного тестування знань студентів за ініціативи ректора університету, члена-кореспондента НАМН України, професора Л.Я. Ковальчука для допомоги у проведенні семестрового

тестового іспиту. Ця система містить термінальні станції Prime PC Tini з відеомоніторами і біометричною системою доступу, серверну шафу із сервером Prime PC Pro та відеореєстратором, принтери Gestetner і комутатор типу D-Link. Всю конфіденційну інформацію зберігають на жорсткому диску сервера. Імпорт та експорт конфіденційної інформації з термінальних станцій на знімні носії унеможливлені. На комп'ютер-сервер встановили механічну та електронну систему захисту інформації ЛОЗА-2, яка не лише захищає інформацію від несанкціонованого доступу в системі, а й забезпечує контроль друку та експорту, входу користувачів і реєстрацію подій. У центрі – цілодобове

відеоспостереження з під'єднанням відеореєстратора до блоку безперебійного живлення. Для запобігання стороннього дистанційного проникнення під час формування буклетів вмикається апарат «Генератор радіошуму». Отримані друковані еталони та студентські буклети попередні проведення іспиту поміщують в одноразові спеціальні пакети та зберігають в металевому сейфі за умови опечатування сейфу та дверей відділу.

Об'єктивний підсумковий контроль знань студентів з комплексною системою захисту інформації дозволили оцінювати знання незалеж-

но від людського чинника та виключили можливість корупційних дій. Саме об'єктивна та незалежна система оцінювання знань студентів є одним із семи європейських стандартів і рекомендацій щодо внутрішнього забезпечення якості у вищих навчальних закладах, розроблених Європейською асоціацією із забезпечення якості вищої освіти. Тому запровадження ефективної системи захисту інформації АС «Тести» є ще одним важливим кроком до покращення якості освіти та глибокої інтеграції університету в європейський освітній простір.

Петро СЕЛЬСЬКИЙ,
директор центру
незалежного тестування
знань студентів, доцент

ЗАВЕРШИЛИ ІНТЕРНЕТ-ГОЛОСУВАННЯ ЩОДО ЮВІЛЕЙНОЇ АТРИБУТИКИ ДО 55-РІЧЧЯ ТДМУ

Загальна кількість осіб, які взяли участь в Інтернет-голосуванні: 260.

164 (63.1 %)

42 (16.2 %)

54 (20.8 %)

Загальна кількість осіб, які взяли участь в Інтернет-голосуванні: 321.

152 (47.4 %)

98 (30.5 %)

71 (22.1 %)

Олег СЛАБИЙ,
проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань, доцент

На початку торішнього грудня оголосили Інтернет-голосування, аби визначити, якими мають бути ювілейна медаль та ювілейний значок, присвячені

55-річчю ТДМУ імені І.Я. Горбачевського. З усіх запропонованих варіантів учасники голосування – працівники і студенти нашого університету, скориставшись мережею Інтернет, обрали найкращі. Це розробка тернопільського художника Петра Мороза.

100 ювілейних медалей і 1000

ювілейних значків буде вручено поважним гостям і працівникам ТДМУ під час урочин з нагоди 55-річчя нашого ВНЗ.

Представляємо читачам «Ме-

дичної академії» ювілейні медалі та значки до 55-річчя ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського. Поруч з кожною відзнакою вказано кількість тих, хто взяв участь в Інтернет-голосуванні.

ОБ'ЄКТИВ

Володимир ФЕНЦ, студент фармфакультету

ВІДКРИТО ВЕБ-САЙТ КОНСОРЦІУМУ МЕДИЧНИХ ВНЗ І ВНЗ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

Відкрито веб-сайт громадського об'єднання «Міжнародний науково-освітній інноваційно-технологічний консорціум медичних ВНЗ і ВНЗ фізичного виховання і спорту»

За адресою www.consortium-univ.te.ua відкрито веб-сайт консорціуму. На сайті зможете ознайомитися з оперативною інформацією про його діяльність, про нових учасників, установчі документи, структуру.

ОБ'ЄКТИВ

Наталія ВОЛИНЕЦЬ та Юлія ГОЛЯНСЬКА, студентки медичного факультету (ліворуч);
Василь ЛУЧКА, студент стоматологічного факультету (праворуч)

Фото Павла БАЛЮХА

КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ФПО: НАУКОВИЙ ПОШУК, СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ

Кафедра хірургії ФПО при Тернопільському медичному інституті була створена 1 травня 1979 року за наказом Міністерства охорони здоров'я України від 26 лютого 1979 року. Навчальний процес на кафедрі розпочали 4 травня цього ж року.

Одномісячний цикл мав назву «Гострі хірургічні захворювання органів черевної порожнини». Першим завідувачем кафедри був професор А. Гаджієв, а викладачами — доцент Л.М. Хоромський, доцент В.П.Захаров та асистент Г.Т. Пустовойт. Отже, кафедрі вже 33 роки. Вік зрілий і водночас — перспективний.

9 червня 1980 року кафедра хірургії отримала свою клінічну базу — 2-ге хірургічне відділення (на 60 ліжок) у міській лікарні №1. Ця дата стала початком відліку в професійній діяльності не лише для викладачів кафедри, а й для багатьох лікарів-хірургів відділення, медичних сестер, молодшого медичного персоналу.

З 25 серпня 1980 року завідувачем кафедри став проф. В.Г. Микуляк. На кафедрі працювали професор В.Г. Микуляк, доценти Л.М. Хоромський і В.П. Захаров, асистенти, кандидати медичних наук Л.Я. Ковальчук, І.Г. Климнюк, Г.Т. Пустовойт, старший лаборант О.Д. Боднар, препаратори У.Б. Крупа, А.Б. Корженевська.

Викладачі кафедри з курсантами (зліва направо сидять: доц. Л.М. ХОРОМСЬКИЙ, зав. кафедри, проф. В.Г. МИКУЛЯК, доц. В.П. ЗАХАРОВ, ас., к.мед. н. Л.Я. КОВАЛЬЧУК)

Кавказу. Були різні школи та різні погляди на діагностично-лікувальну тактику, але всіх лікарів-курсантів об'єднував потяг до навчання, до обміну знаннями й досвідом.

З 1985 року завідувачем кафедри став доц. Л.М. Хоромський, який 1987 року успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора медичних наук. У цей період на кафедрі почали працювати доц. І.К. Лойко (1987), асистенти В.В. Бенедикт (1989) і Н.М. Грицишин (1990).

З 1 липня 1992 року завідувачем кафедри було призначено професора І.Я. Дзюбановського. В цей час на кафедрі працював спочатку асистентом, потім — доцентом і в майбутньому — го-

ловним хірургом області І.І. Басистюк. Були різні школи та різні погляди на діагностично-лікувальну тактику, але всіх лікарів-курсантів об'єднував потяг до навчання, до обміну знаннями й досвідом.

З 1 вересня 2005 року реорганізували кафедру в кафедру хірургії, травматології та ортопедії ФПО. У колектив кафедри ввійшли лікарі-травматологи доценти: Ю.О. Грубар, Ю.С. Сморчок, М.Д. Процайло та лікар-хірург канд. мед. наук К.Г. Поляцко.

З 1 січня 2007 року у складі кафедри зорганізували курс малоінвазивних ендоскопічних технологій та хірургічних дисциплін, базою якого є відділення малоінвазивної хірургії обласної клінічної лікарні. Очолив курс доцент О.Л. Ковальчук. Викладачами курсу стали асистенти П.І. Шев'як, В.В. Мельничук, В.Л. Буцкін.

Протягом усього періоду існування кафедри основним завданням, поставленим перед працівниками, крім лікувальної роботи, була підготовка як молодих хірургів, так і вже сформованих лікарів-спеціалістів. З 1992 року на кафедрі постійно проходять інтернатуру з хірургії випускники ВНЗ України.

За весь період існування кафедри ніколи не залишалася поза увагою наукова робота викладачів. Співробітники кафедри постійно беруть участь у конференціях, з'їздах, симпозіумах, у написанні підручників і випуску відеокомпакт-дисків. Широка наукового пошуку співробітників кафедри протягом цього часу відображена в назвах окремих тем, які виконували на кафедрі: 1981-1985 роки — «Моторно-евакуаторна функція шлунка і її зв'язок з регіонарним кровообігом у хворих на виразкову хворобу». 1986-1988 — «Розробка комплексу заходів з покращення діагностики та профілактики ускладнень при гострому холециститі і механічній жовтяниці у хворих похилого і старечого віку». 1997-1999 — «Оптимізація хірургічних методів лікування основних зах-

ворювань органів черевної порожнини у віковому аспекті». 2000-2003 — «Профілактика та хірургічне лікування ускладнень захворювань органів шлунково-кишкового тракту та панкреато-біліарної зони в світлих ближніх та віддалених результатах».

З 2004 року виконували комплексну науково-дослідну роботу на тему «Розробка методів підвищення безпеки та ефективності оперативного лікування основних хірургічних захворювань у віковому аспекті та під дією малих доз радіації» у співпраці з кафедрою факультетської хірургії та патологічної анатомії з курсом судової медицини. Зараз співробітники кафедри проводять НДР «Розробка і вдосконалення новітніх технологій ранньої діагностики та операційного лікування хірургічних захворю-

підрозділах міської комунальної лікарні № 2 мешканцям міста й області.

Систематично проводить передатестаційні цикли для лікарів-хірургів Тернопільщини, Рівненщини та Житомирщини. Існує тісна співпраця колективу кафедри з обласними управліннями цих областей. Співробітники проводять спільні засідання Асоціації хірургів, міжобласні конференції, зокрема, міжобласні конференції відбулися у містах Тернопільської області (Бережани, Чортків, Кременець), Рівне та Рівненській області (Кузнецовськ), Житомирі та Житомирській області (Коростень).

Упродовж останніх п'яти років на кафедрі впроваджено сучасні методи діагностики та лікування хірургічних захворювань органів черевної порожнини: корекція

Зустріч з головним хірургом держави — академіком НАМН України, професором П.Д. ФОМІНИМ

вань на засадах доказової медицини». Виконання поставлених завдань дозволить розробити алгоритм та оцінити ефективність сонографічних, ендоскопічних, рентгеноендоскопічних методів діагностики гострих і хронічних хірургічних захворювань органів черевної порожнини, розробити показання до застосування інтервенційних сонографічних, ендоскопічних, відеоендоскопічних і рентгеноендоскопічних міні-інвазивних втручань у хворих з основними хірургічними захворюваннями органів черевної порожнини. З 1992 року під керівництвом професорів І.Я. Дзюбановського та Л.М. Хоромського захищено 19 кандидатських дисертацій. На базі клініки постійно навчаються магістранти, клінічні ординатори, аспіранти.

Працівники кафедри беруть активну участь у проведенні хірургічних з'їздів, симпозіумів, міжнародних конференцій. Незабутніми залишаються зустрічі з видатними вченими, хірургами України.

Професорсько-викладацький склад кафедри постійно забезпечує надання планової та невідкладної хірургічної лікувально-консультативної допомоги в

реперфузійного синдрому у хворих з механічною жовтяницею, спосіб лікування ентеральної недостатності при перитоніті, методика прогнозування розвитку гострого післяопераційного панкреатиту, спосіб лікування некротичного панкреатиту, алгоритм вибору хірургічної тактики із застосуванням малоінвазивних технологій у хворих на хронічний калькульозний холецистит, критерії діагностики та алгоритм вибору хірургічної тактики з застосуванням малоінвазивних технологій у хворих на гострий деструктивний панкреатит, алгоритм вибору типу синтетичних алотрансплантатів у лікуванні складних гриж передньої черевної стінки, методи діагностики та лікування динамічної післяопераційної непрохідності кишки, техніка виконання лапароскопічної холецистектомії, нові способи зупинки кровотечі з ложа жовчного міхура під час лапароскопічної холецистектомії, запобігання випадінню конкрементів із жовчного міхура крізь ятрогенний перфоративний отвір під час лапароскопічної холецистектомії, дренивання черевної порожнини при лапароскопічній холецистектомії, (Закінчення на стор. 5)

Колектив кафедри хірургії ФПО

На кафедрі від початку її заснування виконували складні оперативні втручання на щитоподібній залозі, органах черевної порожнини. З прибуттям на кафедру д-ра мед. наук, проф. Г.А. Сардака (1986) розширили обсяг операцій на органах грудної клітки та судинах.

Хірурги області отримали можливість підвищувати свою майстерність і теоретичні знання, не виїжджаючи за межі Тернопілля. Визнанням високого педагогічного рівня співробітників кафедри було й те, що на курси приїжджали до 1991 року лікарі не лише з України, але й з Росії, Білорусі, Молдови, Закавказзя і

ловним хірургом області І.І. Басистюк. Слід віддати належне тому, що з колективу кафедри протягом майже двадцятиріччя готували обласних спеціалістів-хірургів. Першим був професор Л.Я. Ковальчук, другим — професор О.М. Кіт, відтак — доцент І.І. Басистюк, а сьогодні — професор В.І. Максимлюк. Такі призначення додавали позитивного ефекту у стосунках з органами практичної охорони області. З 1995 до 1997 року завідувачем кафедри хірургії факультету удосконалення лікарів був професор О. М. Кіт.

Завдяки адміністрації медичної академії кафедра хірургії в

КАФЕДРА ХІРУРГІЇ ФПО: НАУКОВИЙ ПОШУК, СУЧАСНІ МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ ТА ЛІКУВАННЯ

(Закінчення. Поч. на стор. 4)
застосування тіатриазоліну в запобіганні ішемічно-реперфузійних ушкоджень шлунка при хірургічному лікуванні виразкової хвороби, спосіб резекції гастроделіатованого сегменту тіла шлунка при лікуванні декомпенсованих пілородуоденальних стенозів, пункційні методи дренування всеводкіст підшлункової залози під контролем УЗД, спосіб профілактики функціональної

пансеризації хірургічних груп пацієнтів за нозологіями та їх пріоритетності планового оздоровлення.

— продовжити розробку з удосконалення принципів та методики дистанційного навчання; видати електронні носії набору ситуаційних задач і завдань; розробити віртуальні програми операційних втручань для курсантів — хірургів та інтернів-хірургів на заочних базах навчання.

Розмова академіка НАН України д.мед. н., проф. В.Д. БРАТУСЯ із завідувачем кафедри, проф., д.мед. н. І.Я. ДЗЮБАНОВСЬКИМ

непрхідності кишки після абдомінальних операцій, спосіб лікування хронічного панкреатиту з вірсунгоектазією, способи черезшлункової пункції та дренування псевдокіст підшлункової залози. Колектив кафедри хірургії ФПО працює і з надією та оптимізмом дивиться у майбутнє, а для подальшого розвитку нашої кафедри в своїй роботі планує такі перспективні напрямки:

— розробка, удосконалення та впровадження міні-інвазивних технологій у діагностиці та лікуванні основних хірургічних захворювань органів черевної порожнини; організація центру з лікування хворих на морбідне ожиріння; впровадження та удосконалення елементів дис-

Хай збудуться побажання лікарів-курсантів для викладачів університету, кафедри та їх родин, яким були присвячені ось такі рядки:

*По вінця наповнить
Хай чашу достаток,
На кафедрі був щоб
Зразковий порядок.*

*Щоб завжди були Ви
Здорові, веселі,
Щоб радість селилась
У Вашій оселі.*

*У день цей бажаємо
Вам щастя без ліку
І в щасті дожити
Хоча би до віку!*

Матеріал підготували працівники кафедри хірургії ФПО

**Ярослав ШМОРГАН і Віталій ЯЦЕНКО, студенти фармакультету
Фото Павла БАЛЮХА**

ДВА ТИЖНІ ПРАКТИКИ – КОРИСНОЇ Й ЦІКАВОЇ

Нашу розповідь хочемо розпочати з подяки Тернопільському державному медичному університету імені І.Я. Горбачевського та його ректорові, члену-кореспонденту НАМН України, проф. Л.Я. Ковальчуку, відділу виробничої практики студентів та його керівнику проф. О.Є. Федорців і приймаючій польській стороні, Войцеху Баргу за неймовірні враження від поїздки до Вроцлава та неocenний досвід, який отримали під час проходження стоматологічної практики за кордоном.

Для нас, студентів 5 курсу 10 групи, приємні враження розпочалися ще на Вроцлавському вокзалі, де нас тепло зустріла українка, студентка стоматологічного факультету Вроцлавського медичного університету Аня Маліхрович.

Польські колеги забезпечили нам комфортабельні умови проживання у гуртожитку та надали всі необхідні речі для побуту. Ще будучи в Україні, вони потурбувалися про нашу реєстрацію через Інтернет для отримання Urban Card, що забезпечило нам насправді дешевий проїзд у будь-якому громадському транспорті.

Першого вечора мали зустріч з доктором Войцехом Баргом, під час якої ми успішно пройшли тестування на володіння й розуміння медичної термінології польською та англійською мовами.

Практику проходили з понеділка до п'ятниці з 8.00 до 17.00 год. Брало активну участь в операціях на базі двох клінік — академічного шпиталю клінічного та стоматологічного центру. Було багато цікавих операцій. Особливо запам'яталися втручання: ортохірургічна операція з приводу корекції орогенічного прикусу та видалення шваномми в ретробульбарній ділянці, видалення остеоми, що проросла в лобну пазуху, резекція нижньої щелепи з приводу аденосаркоми, встановлення та фіксація дентейнерів на твердому

піднебінні та інші. До того ж було цікаво звернути увагу на рівень оснащення операційних, роботу анестезіологів і гідне матеріальне забезпечення.

Нам, студентам останнього року навчання, дозволили асистувати під час усіх оперативних втручань. Серед інших маніпу-

ний зуб, Р. Швирло займався екстракцією зубів, Л. Тодерян проводив зняття внутрішньо- та позаротових швів.

Загалом нас вразили масштаби лікарні. Надзвичайно приємно й легко було спілкуватися з лікарями, які з радістю пояснювали хід усіх операцій та давали

Готуються до операції

ляцій, зокрема, В. Кравчук провів лазерну френулотомію, вкручування титанових мініплатин при операції остеосинтезу вінцевого відростка нижньої щелепи, а П. Осадчук — лазерне видалення грануляційних тканин як підготовчий етап протезування; О. Бунт видаляла дистопова-

відповіді на запитання, що виникали під час проходження практики. Староста нашої групи В. Кравчук обмінявся компактною інформацією та планує й надалі підтримувати зв'язок з польськими колегами.

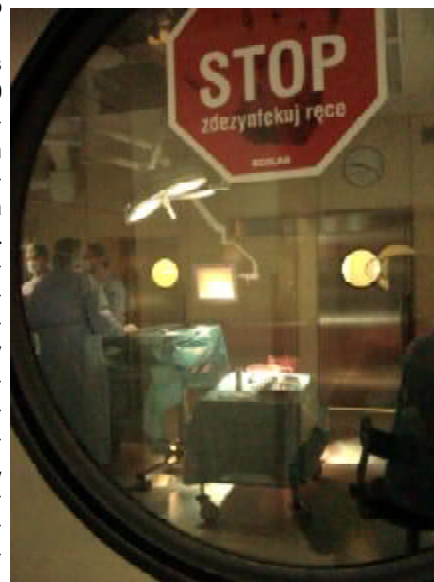
Керівник нашої практики в Польщі доктор Войцех Барг дуже гостинно приймав нас у себе вдома, де ми скуштували страви національної кухні та у затишній домашній обстановці могли обговорити цікаві навчальні моменти.

У рамках культурно — освітньої програми нам надали можливість відвідати також відомі своєю історичною спадщиною міста Європи Дрезден та Прагу. Ми звичайно ж, скористалися таким чудовим шансом. Поїздки видалися вельми цікавими та інформативними.

У Вроцлаві мали незабутню екскурсію містом. До речі, її провела випускниця нашого ТДМУ Ірина Брикайло. Старовинний та водночас сучасний Вроцлав нам запам'ятеється своїми красивими, вишуканими, величними костьолами та великою кількістю мостів і каналів, які створюють незабутньо-приємну атмосферу. Маленькі фігурки гномів ще більше додавали казковості цьому місту, серед них, до речі, був і гномик-стоматолог. Крім того, нам подарували квитки у «Вроцлавську панораму» та національний художній музей, де дізналися багато про історію міста та видатні події.

Два тижні минули дуже швидко. Раді, що змогли за цей час взяти стільки корисного й цікавого на майбутнє. Яскраві спогади та хороші фото завжди будуть нагадувати нам про ці незабутні дні у Вроцлаві.

Від групи студентів 5 курсу Віталій КРАВЧУК

Тихо: йде операції

Під час екскурсії Вроцлавом

ОБ'ЄКТИВ

«ВИ Є ПРИКЛАДОМ ДЛЯ НАС, СТУДЕНТІВ»

Про історію кафедри хірургії нашого університету, її становлення, розвиток і перспективи, про свої студентські роки і любов до альма-матер на зустрічі з членами студентського хірургічного гуртка розповіли колишні випускники ТДМУ, а нині авторитетні фахівці, науковці, викладачі.

— Це зустріч молодості зі зрілістю. Ви — наша зміна. Дивлячись на вас, згадуємо якими ми були колись, а вам наш досвід хай допоможе досягти омріяних професійних висот, щоб у майбутньому ви теж могли розповісти студентам про власні здобутки. Хай цей зв'язок поколінь ніколи не слабне! Завжди пишатимемося нашим університетом, якому незабаром виповнюється 55 і який нині є провідним вищим медичним навчальним закладом України. Учність старанно! Тоді зможете багато чого досягнути у житті, — сказав, звертаючись до студентів,

Ветерани ТДМУ Віктор ШІДЛОВСЬКИЙ та Юрій САЮК

завідувач кафедри загальної хірургії ТДМУ Ігор Миколайович Дейкало.

Анатолій Іванович Паламарчук закінчив ТДМУ (тоді ще інститут) 1961 року. Це був перший випуск лікарів у нашому ВНЗ. З цікавістю слухали студенти спогади Анатолія Івановича про студентську юність, про однокурсників, які згодом стали авторитетними фахівцями, і викладачів, чиї лекції нікого не залишали байдужими.

— Вчилися ми з ентузіазмом. Кожен прагнув здобути гарні знання і викладачі всіляко підтримували нас у цьому прагненні, — згадував Анатолій Іванович. — У стінах нашого молодого інституту панувала атмосфера завзятості та натхнення, що, безумовно, сприяло успішному навчанню. І авторитет нашого ВНЗ зростає. А нині ТДМУ є лідером серед медичних ВНЗ України і за своїм науковим потенціалом, і за рівнем навчального процесу. Зичу всім, хто тепер є студентом, ставити перед собою великі цілі й бути наполегливими в їх досягненні.

Випускник медичного факультету, доцент Ігор Кирилович Лойко розповів, що під час навчання був головою студентського гуртка з оперативної хірургії. Після інституту працював у Хмельницькій обласній лікарні, потім — аспірантура, захист кандидатської. Ігор Кирилович пишається своїми однокурсниками, серед яких — три професори. Радує його сучасний високий рівень матеріально-технічного забезпечення навчального процесу.

— Можливості для навчання у вас незрівнянно кращі, ніж були

Ветерани ВНЗ Ігор ДЕЙКАЛО, Анатолій ПАЛАМАРЧУК та Ігор ЛОЙКО

у нас. Та головне — наполегливість і цілеспрямованість, відповідальне ставлення до навчання. Це запорука успіху, — зазначив Ігор Кирилович, звертаючись до студентів. — Бажаю, щоб ви досягли більшого, ніж ми, бо кожен вчитель мріє, щоб учень його перевершив.

Про найяскравіші сторінки свого студентського життя розповів доцент кафедри Юрій Миколайович Саюк, який до нашого ВНЗ вступив 1959 року. Про викладачів, однокурсників згадував з любов'ю і теплотою. Незабутніми назвав роки навчання в альма-матер випускник ТДМУ, лауреат Державної премії України у галузі науки й техніки, професор Віктор Олександрович Шідловський. Особливо запам'яталося вимогливе і водночас по-батьківськи доброзичливе ставлення викладачів до студентів. Так було колись, так є нині. І це ще одна особливість, прикметна для нашого університету, де панує культ знань і науки.

Стати висококласними фахівцями побажав студентам лауре-

ат Державної премії України у галузі науки й техніки, професор Володимир Васильович Бігуняк. Він також зазначив, що умови для навчання нині значно кращі, ніж колись. Є достатньо літератури, до послуг студентів комп'ютерні технології, і це відкриває перед ними безліч можливостей.

На чудових традиціях і здобутках університету наголосив керівник студентського хірургічного гуртка, доцент кафедри Степан Йосипович Запорожан, зазначивши, що студентам є з кого брати приклад. Гуртківці тепло подякували викладачам кафедри загальної хірургії за цікаве спілкування.

— Після нашої зустрічі ставитимемося до навчання ще відповідальніше, щоб гідно продовжити традицію випускників ТДМУ і щоб наш університет теж нами пишався. — запевнив гостей студент четвертого курсу медичного факультету Тарас Лівер.

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

Студенти разом з керівником гуртка, доцентом Степаном ЗАПОРОЖАНОМ уважно слухають спогади ветеранів

ЗУСТРІЧ З ВЕТЕРАНАМИ УНІВЕРСИТЕТУ

Сонячний, хоч і морозний, день святого Валентина подарував не лише приємні емоції усім закоханим, а й запросив на зустріч зі студентами кураторських груп 3-го курсу медичного факультету ветеранів ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського — директора інституту моделювання та аналізу патологічних процесів, д.м.н., проф. Ю.І. Бондаренка та д.м.н., проф. В.В. Файфуру, який очолював кафедру патологічної фізіології з 1996 до 2006 р. Юрій Іванович і Василь Васильович були у числі перших випускників Тернопільського державного медичного інституту.

Ми, студенти, були раді, що нам вдалося побувати на цій цікавій зустрічі. Дізналися, що влітку далекого 1957 року було засновано Тернопільський державний медичний інститут, який завдяки ентузіазму та злагоженій роботі колективу вже 1 вересня зміг прийняти перших студентів. Вікова різниця між ними складала майже два десятиліття. Поруч із 17-річними випускниками шкіл, які щойно поміняли учнівські класи на студентські аудиторії, за підручники сіли люди значно старшого віку — фельдшери, медсестри, демо-

білізовані солдати та офіцери, «стажники» з колгоспників і підприємств, які часто-густо вже навіть створили власні сім'ї. Але кожен вболівав за свого товариша, намагався допомогти і міг розраховувати на таке ж ставлення до себе.

Перші кроки становлення завжди непрості — це відчували і викладачі, і керівництво. У перший рік після створення ВНЗ викладацький колектив нараховував 60 осіб, а студентів було понад 600 і навчалися вони на єдиному медичному факультеті.

З плином часу наш навчаль-

Зустріч з професорами Василем ФАЙФУРОЮ та Юрієм БОНДАРЕНКОМ, які були у числі перших випускників нашого ВНЗ

ний заклад дедалі міцніше ставав на ноги, впевнено зміцнював свої позиції як на всеукраїнському, так і на міжнародному рівнях.

Серед кафедр, що першими зустріли новоприбулих студентів, була і кафедра патологічної

фізіології, яку очолив проф. Є.Н. Бергер.

У жовтні 1957 року на цій кафедрі створили студентський науковий гурток, який активно працює й донині. В різні роки у гуртку патологічної фізіології працювали талановиті студенти,

які тепер знані науковці, викладачі, керівники — д.м.н., проф. І.Р. Мисула, завідувач кафедри медичної реабілітації та спортивної медицини, проректор з навчальної роботи; д.м.н., проф. С.Н. Вадзюк, завідувач кафедри нормальної фізіології, директор ННІ медико-біологічних проблем; д.м.н., проф. М.Р. Хара — завідувач кафедри патологічної фізіології з 2006 до 2011р. Досвід, навик та знання, набуті в студентські роки, стали основою для народження нового покоління патофізіологів. Усього з 1957 року за матеріалами досліджень кафедри було захищено 7 докторських і 26 кандидатських дисертацій.

2012 рік — це не лише підсумок певного часового періоду, але й продовження тих вагомих і добрих справ, які започаткували ветерани нашого університету.

**Н. ВОЛОТОВСЬКА,
асистент кафедри
патологічної фізіології,
І. ПРИВЕДА,
А. КОСТЕВИЧ,
В. ДАЦКО,
Ю. МИШАКІВСЬКА,
студенти медфакультету**

КІР НАСТУПАЄ?

Спалах кору зафіксували у Львівській, Закарпатській, Рівненській та Івано-Франківській областях. За повідомленням Міністерства охорони здоров'я, рівень захворюваності на цю недугу порівняно з минулим роком зріс ушестеро. Найбільший клопіт медиків – інфекція дуже швидко поширюється. Причини цього, кажуть лікарі, треба шукати кількома роками раніше. Під час антивакцинальної кампанії, що тоді розгорнулася в Україні, люди масово відмовлялися від щеплень.

Щодо Тернопільщини, то, як повідомила завідувача епідеміологічним відділом Тернопільської санітарно-епідеміологічної станції Марія Павельєва, з початку цього року показник захворюваності на кір перевищив минулорічний утричі. За півтора місяця на кір захворіло понад 100 людей. Серед них двоє дітей, яким ще не виповнилося й року. Ситуація не стабільна, але контрольована, переконують епідеміологи. На тлі сусідніх областей Тернопільщина виглядає значно краще.

Активний «наступ» кору на Тернопільщину розпочався ще у листопаді 2011 року. За два останні місяці минулого року кількість захворілих у десять разів перевищила показники 2010 року.

Тоді в області зареєстрували лише чотири випадки захворювання на кір, а протягом листопада-грудня 2011 року – 40, – розповідає Марія Павельєва. Підвищення рівня захворюваності можна пояснити поширенням недуги в Європі та міграційними процесами. Саме тому спалахи кору розпочалися із західних областей України, зокрема, Львівської, Закарпатської, Івано-Франківської.

З 1 січня до 27 лютого цього року на Тернопільщині захворіло 172 особи. В краї були зареєстровані два вогнища кору в організованих колективах. Перший – у селі Дарахів Тербовлянського району, де у загальноосвітній школі захворіло 10 учнів. Навчальний заклад закрито

ли на карантин з 19 січня до 6 лютого. Другий – у селі Високе Монастирського району. Тут захворювання також уразило дітей: у загальноосвітній школі захворіло 21 учень.

Якщо проаналізувати ситуацію із захворюваності на кір, то вона свідчить, що основну частку недужих становлять діти віком від 14 до 19 років (68,8% хворих – це школярі та студенти).

На щастя, захворюваність на кір в області не сягнула масштабів епідемії.

Спалахом захворюваності вважають три і більше випадків захворювання на кір, які пов'язані між собою. Тому нині про епідемію мовити передчасно, адже Тернопільщина не реєструє такої великої кількості хворих, як це є у сусідніх областях, – каже Марія Павельєва. Найбільше впродовж дня в області було зафіксовано 11 хворих. Щоправда, у лютому збільшилася кількість недужих – щоденно лікарі реєстрували по 3-4 випадки.

Щодо вакцинації мешканців, то, за словами завідувачки, зараз в області проводять планові щеплення від кору. 2012 року обласна СЕС отримала 7,4 тис. доз комбінованої вакцини проти кору (КПК), паротиту та краснухи. Її призначено для планового щеплення дітей у 12 місяців та 6 років, а

також для тих, хто через причину відсутності вакцини не зміг отримати щеплення раніше. Загалом потреба Тернопільщини у вакцинні становить 30 тис. доз. Отриманої цього року КПК та її залишків з минулого року вистачить на перший квартал. Відтак запаси вакцини обіцяють поновити. Гірша ситуація зі щепленням за епідемічними показами. Їх у краї, по суті, не проводять. Можливо, причина криється в тому, що такі щеплення проводять за кошти місцевих бюджетів, організацій та інших установ тощо. З початку року закупили лише 4 дози вакцини для щеплення за епідемічними показами. Крім того, в області проводять пасивну імунопрофілактику імуноглобуліном: у Тернополі охоплено 6 контактичних осіб, які не мали даних про щеплення або були не щеплені, а в Монастирському районі – 27.

Лариса ЛУКАЩУК

ЗМІНІТЬ СВІЙ СПОСІБ ЖИТТЯ

Наше знайомство відбулося в басейні фізіотерапевтичного відділення Тернопільської психоневрологічної лікарні. Того дня було мало відвідувачів, і не помітити чоловіка, який не просто плавав, а почувався мов риба в воді, було неможливо. Жодної хвилини на спочинку – то брасом, то кролем, то пірнав, занурюючись з головою. Здавалося, що вода – це саме його стихія. Хоча, як розповів згодом Василь Іванович, так було не завжди.

Дорогою на роботу, шість років тому це було, відчув, як щось «різануло» у попереку, – каже Василь Іванович. Сяк-так дошкандибав до кабінету, але біль виявився сильнішим, через кілька годин мене так скрутив, що довелося у лікарню звернутися. Ниркова коліка – таким після кількогодинних обстежень був вердикт лікарів. Камінець, який виявили у нирці, не давав ні сидіти, ні лежати, почувався так зле, що не ладен було терпіти. Отож, погодився на процедуру дроблення камінців. А згодом поїхав на мінеральні води до Гусятину. Біль минув і здавалося, що усі митарства вже у минулому.

І справді, спочатку Василь Іванович почувався добре, ніщо, крім підвищеного тиску, не турбувало, але от біда, не минуло й року, як нирково-кам'яна хвороба знову дала про себе знати. Медикаментозні методи не дали жодного результату, поїздка до водолічниці також не допомогла – камінець залишався непорушним. А на процедуру дроблення уже й сам не погоджувався, бо ж розумів, що це не розв'яже його проблеми. Яюсь замислився, що ж краще: і надалі хворіти чи шукати вихід? Почав вивчати різні системи оздоровлення. Дійшов висновку: головне для організму – правильне харчування, рухливий спосіб життя та позитивні емоції. В якійсь мудрій книжці прочитав, що камінці у нирках утворюються через порушення обмінних процесів у організмі, вживання недостатньої кількості рідини, отож він і перенасичується солями.

Можливо, мені хтось може й заперечити, але це мій власний досвід оздоровлення, який допоміг повернути радість життя, – мовить В.І. Паньків. – Роз-

почав з простих, відомих усім правил – взагалі відмовився від алкоголю, унормував вживання кухонної солі, прянощів, а про вуджені ковбаси і м'ясо забув. Експериментувати взявся літньої пори, коли фруктів та овочів з грядки було вдосталь, тож віддавав перевагу саме рослинній їжі.

Пригадую, того року у мене на дачі гарно вродили огірки. От я надав перевагу огірковому лікуванню. Інтуїтивно відчув, що це саме моя їжа. Салат з огірків, щедро приправлений петрушкою, кропом, олією та дрібкою солі, вживав тричі на день, але у невеликій кількості. Обмежив вживання картоплі, перейшов на каші – пшоняну, гречану, ячмінну. Цукор замінив медом. А ще змінив свій звичний ритм життя – день розпочинав з ранкової зарядки, легкого бігу на стадіоні та контрастного душу. У такому режимі, який уже став для мене нормою, минув рік. Каміні у нирках про себе не нагадували. Задля цікавості зробив УЗД. «У вас все добре, навіть «піску» немає», – сказав лікар після обстеження. Для мене це було перемогою, хоч і невеликою, але власною.

Такі звичайні, нічим не примітні правила здорового способу існування, про які можна прочитати у будь-якій газеті чи журналі дали змогу Василю Івановичу самостійно, без сторонньої допомоги та «хімічних» пігулок повернути здоров'я, захистити себе від хвороб. Він збагнув: якщо нала-

І отримаєте в подарунок здоров'я, радить тернопільянин Василь Паньків. Ще кілька років тому він також потерпав від хвороб, а нині займається спортом, веде активний спосіб життя, насолоджуючись усіма його проявами.

годити надійний контакт з організмом, можна упевнено відновлювати всі його захисні сили. Артеріального тиску також позбувся, з допомогою фізіотерапевтичних процедур. Спочатку готувався до Криму в санаторій поїхати, коли ж дізнався, що у психоневрологічній лікарні створили такий сучасний спа-центр, вирішив звернутися до спеціалістів. За спеціальним графіком йому призначили багато процедур – це і перлинні, хвойні ванни, душ Шарко, сеанси масажу, відвідини басейну. Вдома також часу не гаяв. Зранку – біг, розминка, а відтак процедури загартування. Нині два відра холодної води виливає на себе просто на повітрі свого помешкання. У приміщенні витирає тіло шматком

полотняної тканини, та так щоб аж палахкотіло. Почав більше спілкуватися з природою, купив замський будинок, це дозволяє бути ближче до землі. Яюсь на очі потрапили і лижі, які вже й пилюкою припали на антресолях. І так закартіло Василю Івановичу, як у молодості, прокласти лижний шлях засніженим полем. Почав з двох кілометрів, а згодом дійшов до восьми. Вже кілька років поспіль узимку не полишає це заняття, приділяє йому по 3-4 години на день, прокладаючи лижню у лісі, на луках, що неподалік дому, милується красою природи, дихаючи на повні груди.

Про тиск, каже, й забув, яюсь на обстеженні у лікаря, з'ясувалося, що 120 на 80. Та й плавання не полишає, воно стало вже його захопленням, заняттям для душі. Недарма ж твердить одна древня мудрість, що у вині – істина, а у воді – здоров'я.

Я провела Василя Івановича до виходу і з доброю заздністю дивилася йому вслід. Підтягнутий, стрункий, наче юнак, ішов легко та красиво, аж не вірилося, що йому – шістдесят.

Лариса ЛУКАЩУК

Дослідження

ЩЕПЛЕННЯ ВІД ГРИПУ ПОТРІБНІ НАСАМПЕРЕД «СЕРДЕЧНИКАМ»

Грип може спричинити інфаркт. Про це повідомили британські вчені. Тому всім, хто має проблеми із серцем, науковці радять зробити щеплення від грипу.

У результаті досліджень смертей під час спалахів грипу з 1932-2008 роки, з'ясувалося, що 35-50 % хво-

рих на грип померли саме внаслідок проблем із серцево-судинною системою.

Незважаючи на рекомендації вчених, лише 47,2% британців з хронічними захворюваннями вакцинуються від грипу.

ФІЗИЧНІ НАВАНТАЖЕННЯ БОРЮТЬСЯ З РАКОМ

Фізична активність може не тільки покращити здоров'я й додати енергії, але й позитивно вплинути на ліку-

вання ракових захворювань. Такого висновку дійшли вчені Гонконгського університету.

Результати 34 клінічних досліджень, в яких вивчався вплив фізичної активності на різноманітні форми раку, довели, що загалом фізичні навантаження створюють позитивну динаміку одужання.

Як з'ясувалося, вид фізичних занять також має неабияке значення. Приміром, для хворих на рак молочної залози більше підходить аеробіка та вправи на витривалість.

ДЕНЬ ЗАКОХАНИХ – НАЙРОМАНТИЧНІШЕ СВЯТО РОКУ

У святково прибраному конференц-залі ТДМУ того лютого вечора панував романтичний настрій. Студенти зібралися разом з нагоди Дня закоханих. Його відзначають напередодні весни – пори року, коли прокидається природа й почуття стають ще сильнішими, пробуджуючись з новою силою. У всіх закоханих є прекрасна можливість їх проявити, поділившись теплом люблячих сердець.

Кольорові надувні кульки під стелею, величезний екран із зображенням пульсуючого серця, перев'язаного, як подарунок, стрічкою – все налаштувало на

святковий лад. І почався захід з романтичної нотки: під звуки музики на сцену вийшов ведучий – студент другого курсу медичного факультету Богдан Куліковський з квітами в руках й вручив їх ведучій – студентці другого курсу медичного факультету Оксані Кравець. Привітавши присутніх з Днем святого Валентина, Богдан і Оксана розповіли одну з версій виникнення цього свята.

– У дні, коли молодий християнин – лікар на ім'я Валентин потрапив до в'язниці за те, що таємно вінчав закоханих, римський календар відрховував останні дні року. В Італії починалася весна. Улюблена донька наглядча в'язниці була сліпою, батько привів її до ув'язненого лікаря, і сталося диво: Валентин повернув їй зір. Дівчина по-

хала його. Про їх кохання залишилося свідоцтво – невеликий лист, майже записочка – «валентинка» яку лікар написав коханій, сором'язливо підписавшись «Ваш Валентин».

Найніжнішими, найпривабливішими, найінтелектуальнішими, найчарівнішими були присутні в залі дівчата. Найрозумнішими, наймужнішими – хлопці.

– Вдячні усім, хто завітав на свято, – звернулися до зали ведучі, – бо саме ви, дорогі друзі, допоможете визначити переможців конкурсу на звання найінтелектуальнішої, найвеселішої та найромантичнішої пари.

Першим був конкурс компліментів. Щоб перемогти, хлопець мав сказати своїй дівчині якомога більше приємних слів. Другий нагадував веселу гру: в ритмі танцювальної музики пари, взяв-

шись за руки й пританцювуючи, проходили під натягнутою стрічкою-аркою. Головною умовою було не торкнутися стрічки, що кожного разу опускалася дедалі нижче. Відтак закоханим треба було правильно відповісти на запитання «Що ти знаєш про мене?» Приміром, хлопців просили розповісти про смаки й вподобання дівчини. Які квіти вона любить? Яку музику? Які цукерки? А дівчат запитували: яка улюблена страва коханого? Як звати його маму? Який його улюблений колір, вид спорту?

Приємно, що майже всі відповіді влучали в «десятку».

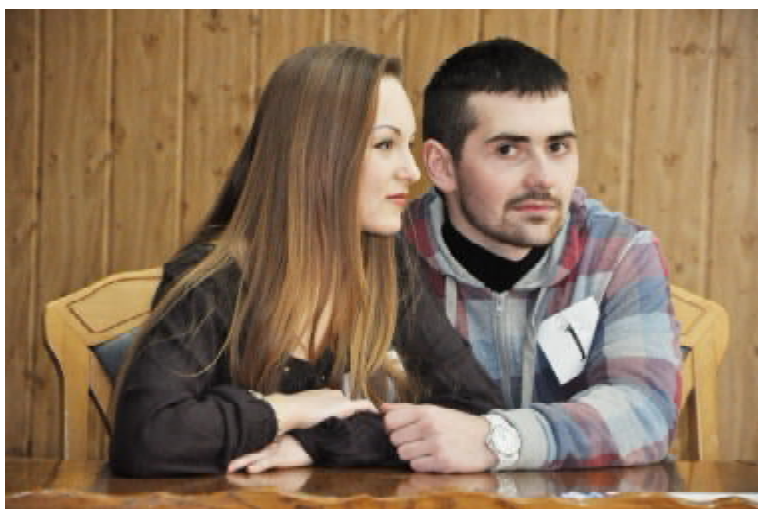
В перерві між конкурсами звучали пісні про кохання. Гучними оплесками зустрічали глядачі виступи студентів Руслана Татарчука (4 курс медфакультету), Наталії Шастків (1 курс медфакультету),

Мар'яни Палихатої (3 курс медфакультету), Людмили Папінко (2 курс медфакультету). На завершення для всіх закоханих пар Роберт Бабаян виконав романтичну «Бесаме мучо».

Хвилювання досягло апогею під час підбиття підсумків конкурсу. Глядачі активно голосували і в результаті звання найінтелектуальнішої пари отримали Руслана Говда та Андрій Олексів. Найвеселішою парою визнано Марію Савич і Стаса Конончука, а найромантичнішою – Олю Ніколин і Василя Бугеля. Пари отримали солодкі призи і сертифікати для участі в грі від адміністратора пейнтбольного клубу «Арет».

Упродовж всієї шоу-програми глядачі підтримували її учасників оплесками, а, розходячись після фіналу, дякували організаторам за влаштоване свято. Зокрема, щира подяка – заступнику проректора з науково-педагогічної роботи та соціальних питань Олені Лотоцькій.

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ТУТ ПЛЕКАЮТЬ УКРАЇНСЬКУ МОВУ

Саме кафедра українознавства нашого університету виконує цю доволі складну, але дуже потрібну функцію: формування мовної компетенції майбутніх медичних працівників. Діяльність викладачів кафедри сприяє всебічному розвитку державної мови та використанню її в навчальному й виховному процесі.

Таку місію кафедра виконує вже багато років і за час свого існування зазнала кілька реорганізацій. Останні зміни відбулися у червні 2011 року, коли єдину кафедру філософії, суспільних дисциплін та іноземних мов розформували на три окремі підрозділи. Нині кафедру українознавства очолює досвідчений науковець, мудрий керів-

Мова – це найважливіший засіб спілкування й пізнання. Здавалося б, немає нічого простішого, ніж говорити. Та чи справді це так? Видатний давньогрецький філософ Сократ мовив: «Скажи мені щось, аби я тебе побачив», а сучасна письменниця та поетеса Оксана Забужко додає: «Мова – далеко не тільки засіб спілкування. Її місія серйозніша – бути способом народження думок: коли «нема мови», людині просто-напросто «нема чим думати». Тому надзвичайно важливо добре знати рідну мову, її історію, мати великий словниковий запас. Це допоможе вам не лише говорити правильно, але й чітко висловлювати власні думки, змусить оточуючих поважати та слухати вас.

ства, літературознавства та педагогіки. Отож у перспективі кількість кандидатів філологічних і педагогічних наук на кафедрі суттєво збільшиться.

національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, готують відгуки на автореферати дисертацій.

2010 року зусиллями кафедри успішно провели науково-методичну конференцію «Психолого-педагогічні особливості викладання навчальних дисциплін англійською мовою для іноземних студентів з використанням новітніх технологій». Багато доповідей стосувалося вивчення української мови як іноземної. У заході взяли активну участь представники всіх кафедр Тернопільського медичного університету та інших вишів м. Тернополя. Цього року на базі кафедри українознавства планують провести науково-практичну конференцію «Мовна комунікація: наука, культура, медицина».

Колектив кафедри українознавства постійно працює над удосконаленням навчально-методичної роботи. У режимі «єдиного дня» викладачі забезпечують студентів необхідними матеріалами,

я української мови є дуже важливим чинником адаптації та доброго навчання. Надзвичайно позитивний результат у розвитку розуміння мови дають перегляди «наживо» навчальних діалогів на теми «Я та моя сім'я», «Моя кімната», «Наш університет», «У магазині», корисним є також прослуховування українських пісень, перегляд фільмів українською мовою.

Дуже цікавими є Дні рідної мови, писемності, вечори, присвячені пам'яті Тараса Шевченка, Лесі Українки та інших визначних діячів української культури та історії. Під час цих свят викладачі кафедри одягають барвисті та оригінальні вишиванки як вияв культурного багатства нашого народу. Радіємо з того, що дедалі більше студентів під час свят при-

Завідувач кафедри українознавства, професор Антоніна ПРИШЛЯК і завуч, доцент Володимир ЮКАЛО

ник – доктор медичних наук, професор Антоніна Михайлівна Пришляк.

На кафедрі українознавства працюють доценти Володимир Юкало (завуч кафедри), Марія Тишковець, кандидати наук Валентина Зевако, Тетяна Мельник, Катерина Бурда, магістри Ігор Драч, Оксана Мисик, Вікторія Винник, Ольга Гайда, Ірина Заліпська, спеціалісти Оксана Новіцька, Галина Жмудська, лаборанти з вищою освітою Галина Гринчишин, Мар'яна Заєць. Працівники кафедри постійно удосконалюють свій професійний та науковий рівень. Шість викладачів працюють над актуальними науковими дослідженнями у царині мовознав-

Загалом кафедра українознавства має високий кадровий потенціал і є однією з найпотужніших серед таких кафедр медичних вишів навчальних закладів України.

Крім цього, варто зазначити, що викладачі кафедри українознавства – активні учасники міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій, семінарів, авторів посібників, збірників тестових завдань і методичних розробок з культури мови, української мови за професійним спрямуванням та методики її викладання. Володимир Юкало, Марія Тишковець, Валентина Зевако, Катерина Бурда регулярно рецензують дипломні, магістерські роботи студентів Тернопільського

Колектив кафедри українознавства

У рамках впровадження системи дистанційного навчання викладачі Ігор Драч, Вікторія Винник, Ірина Заліпська апробують нові європейські методики: готують відеолекції, добирають практичні матеріали, створюють тестову базу. Усі ці дидактичні матеріали поступово доповнюють на веб-порталі університету.

Доцент кафедри Володимир Юкало регулярно готує вітчизняних студентів медичного університету до участі в Міжнародному

ходять на заняття у вишитих сорочках. Розповідають, що ці вишиванки передалися їм від матері чи навіть бабусі та є безцінною родинною реліквією. Збагачені духовно, з новим завзяттям до навчання повертаються студенти після відвідування театру, художнього чи краєзнавчого музею. Крім цього, працівники кафедри творчо співпрацюють з колективом обласної бібліотеки для молоді та юнацтва.

Для того, щоб зацікавити людину іншої національності вивчати українську мову, потрібно не лише добре знати граматику, а й уміти передати всю красу та мелодійність рідної мови. Саме тому на заняттях з іноземної (української) мови часто читають «Заповіт» Тараса Шевченка, уривки з «Лісової пісні» Лесі Українки, «Ти знаєш, що ти людина?» Василя Симоненка. Вже традиційною стає участь іноземних студентів у Шевченківських днях та вечорах пам'яті Лесі Українки, які щорічно відбуваються на базі кафедри українознавства.

Дослідники стверджують, що хвора людина не завжди ставить професіоналізм лікаря на перше місце, а надає перевагу здатності співчувати, вмінню вислухати, заспокоїти. Без оптимального душевного спілкування діяльність навіть висококваліфікованого медика не завжди забезпечить позитивний результат.

Лікар повинен володіти культурою конструктивного діалогу та полілогу. Щире слово медичного працівника є свідченням його милосердя, чуйності, загальної культури й освіченості, воно здатне повернути пацієнтові надію на одужання, втрачену гармонію з оточуючим світом.

Мова – це генетичний код нації, який поєднує минуле й сучасність, програмує майбутнє. «Це осереддя людської підності», – писав Павло Мовчан. Тож будьмо гідними знавцями української мови!

Матеріал підготували працівники кафедри українознавства

Під час відзначення Шевченківських днів в обласній бібліотеці для молоді (зліва направо): студент стоматологічного факультету Алаамері МОХАМЕД, викладач кафедри українознавства Оксана НОВИЦЬКА, провідний бібліотекар Леся ОЛІЙНИК, студент стоматологічного факультету Ал-Султані АХМЕТ, викладачі кафедри українознавства Вікторія ВИННИК та Ольга ГАЙДА, студент стоматологічного факультету Мезгер ТАРИК

18 група I курсу медичного факультету та її куратор – викладач Ольга ГАЙДА під час відвідування прем'єри вистави у Тернопільському академічному драмтеатрі ім. Т. Шевченка

посібниками, таблицями, схемами, відео- та аудіозаписами, електронними уроками, навчальними компакт-дисками, методичними матеріалами тощо. Зараз фахівці кафедри збирають дидактичні матеріали для укладання нових посібників з української мови (за професійним спрямуванням) та української мови як іноземної.

За сприянням адміністрації університету розширюємо матеріально-технічну базу кафедри, що в перспективі надасть можливість стовідсоткового використання комп'ютерних навчальних аудіо- та відеопрограм. Поповнюємо бібліотеку кафедри й методичною літературою.

Для іноземного студента вивчен-

конкурсі з української мови ім. Петра Яцика та Міжнародному мовно-літературному конкурсі учнівської та студентської молоді ім. Тараса Шевченка. Неодноразово майбутні медичні працівники завойовували призові місця. Переможцями цих змагань ставали наші студенти Наталія Волотовська, Богдана Євтушок, Анастасія Нагорна.

Навчання студентів на кафедрі українознавства, вивчення української мови, а також їхня безпосередня участь у різноманітних виховних і навчальних заходах сприяє вихованню національної свідомості в українських студентів і поваги до нашої нації в іноземних студентів.

СТУДЕНТИ ВЕЛИЧАЛИ «ГЕНЕРАЛОМ» ЗА ВИМОГЛИВІСТЬ І РІШУЧІСТЬ

Євген Гнатович Гончарук прийшов на білий світ 7 січня 1930 року у багатодітній родині в селі Великий Острожок Уланівського району на Вінниччині. Після закінчення з відзнакою Київського медичного інституту ім. О.О. Богомольця 1954 року вступив в аспірантуру при кафедрі загальної гігієни цього ж інституту.

Після навчання в аспірантурі Євген Гнатович за скеруванням Мінохорони здоров'я України приїздить у Тернопільський медичний інститут асистентом кафедри загальної гігієни, а дружина — Галина Олександрівна — асистентом кафедри фізіології. В липні 1957 року зробили у відділі кадрів перший запис про зарахування Є.Г. Гончарука в.о. асистента кафедри гігієни. Так розпочалася його трудова діяльність викладача. Тоді йому було 27 років.

Гортаючи книгу особових справ професорсько-викладацького складу Тернопільського медичного інституту за 1957 рік знаходимо дані й про Євгена Гнатовича. У всіх графах особової справи записано «за кордоном не був», у виборних програмах «не брав участі», урядових нагород «не маю». Ніхто не міг подумати, що цей ще молодий чоловік з дипломом санітар-

му складу і в науці, і в педагогічній діяльності. Не маючи ні наукових ступенів, ні звань, цей юнак досягне таких вершин у своєму житті.

Лише через чотири роки Є.Г. Гончарук у Вінниці успішно захищає кандидатську дисертацію (14 квітня 1961 р.), яку надзвичайно високо оцінив Р.Д. Габович і зазначив, що ця робота є новим перспективним напрямком у гігієнічній науці. Євген Гнатович отримав достатню наукову підготовку. Вміння експериментувати, аналізувати отримані дані, прекрасне володіння знаннями з комунальної гігієни, особливо питаннями очистки стічних вод на полях підземного зрошення. Ще тоді закладалися підвалини нового напрямку в комунальній гігієні — гігієні ґрунту та ґрунтових методів очистки.

За час роботи в Тернопільському медичному інституті Є.Г. Гончарук проявив себе як хороший, ініціативний працівник. Оскільки вивчення гігієни 1957-58 навчального року розпочиналося лише у лютому 1958 року, Євген Гнатович був залучений до господарської діяльності в інституті. Йому

чарука, який доклав багато зусиль та енергії в справі організації й оснащення нашої кафедри.

У характеристиці Є. Гончарука, яку підписали ректор Тернопільського медичного інституту, секретар партбюро і голова місцевого комітету, його називають вмілим викладачем, який користується великою повагою серед викладачів і студентів. «Суворість, вимогливість до знань студентів товариш Гончарук Є.Г. вміло поєднує з виховною роботою», — записано у документі.

Студенти того часу згадують цікаві, змістовні, насичені лекції Євгена Гнатовича, його педагогічну майстерність, вміння володіти аудиторією. Інколи він розчулював студентів вдало підібраними епізодами з літератури, прикладами з життя. На лекції гігієни очистки населених пунктів, де йшлося про захоронення померлих, Євген Гнатович наводив приклади про стан цвинтарів, про занедбані, забуті могили колись відомих, славетних людей. Лекцію читав настільки емоційно, що студенти плакали. Євген Гнатович надзвичайно скрупульозно ставився до підготовки до лекцій. Я мав нагоду бачити текст лекції з комунальної гігієни, яку написав власноруч Гончарук. Вразили не лише зміст лекції, а й її оформлення. Лекція була написана дрібним каліграфічним почерком на розгорнутих листках учнівського зошита для математики у кожному рядочку, без виправлень. У студентському колі Євгена Гнатовича величали «генералом» за вимогливість, рішучість, безкомпромісність. Його і боялись, і любили одночасно за справедливість, яскравість характеру і особливо — за небайдужість до долі студентів.

Лекторську майстерність, яку він проявляв у Тернополі, удосконалював і примножував у подальшій роботі. 1961 року він повернувся до Київського медичного інституту ім. О. О. Богомольця (з 1995 р. — Національний медичний університет ім. О. О. Богомольця), де спочатку працював асистентом, потім доцентом і завідувачем кафедри комунальної гігієни, а 1968—1979 рр. — деканом санітарно-гігієнічного факультету. Лекції Євгена Гнатовича, як згадує проф. В.О. Прокопов, який на початку шістдесятих років був студентом Київського медінституту, мали характер живого спілкування зі студентською аудиторією, вони заворожували студентів, концентрували їх увагу лише на лекції, яка була насичена не лише свіжими науково-практичними даними, але й багатьма цитатами з художньої літератури, що органічно вписувались в контекст лекції.

Практичні заняття на кафедрі гігієни в Тернопільському медичному інституті (1957 р.). Студенти із захопленням слухають пояснення теми від завідувача кафедри Є.Г. Гончарука

1984 р. Є.Г. Гончарука призначили ректором Київського медичного інституту, а з липня 2003 року і до кінця свого життя він був почесним ректором Національного медичного університету ім. О. О. Богомольця.

Минули роки, Євген Гнатович досягнув великих вершин в науці — став видатним ученим в галузі гігієни та санітарії, академіком НАН України (1992), АМН України (1993), АМН СРСР (1988), Російської АМН (1991), Польської академії медицини (1997), Всесвітньої академії медицини Альберта Швейцера (1999) та інших академій. Він — заслужений діяч науки і техніки України (1990), двічі лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки (1997, 2002).

На всіх посадах розкрився його різнобічний талант видатного вченого в галузі гігієни та санітарії, вмілого педагога й дослідника, талановитого організатора. Основним напрямком наукової діяльності вченого були дослідження санітарного захисту водоймищ і підземних джерел господарсь-

ко-питного водопостачання, очищення та знезаражування стічних вод, санітарної охорони ґрунтів. Значне місце в його науковій діяльності посідали дослідження впливу шкідливих факторів навколишнього середовища та наслідків аварії на Чорнобильській АЕС.

Є.Г. Гончарук — автор понад 500 наукових праць, 15 винаходів, у т. ч. 45 монографій і підручників, зокрема: «Санітарна охорона почвы от загрязнения химическими веществами» (1977), «Руководство к лабораторным занятиям по коммунальной гигиене» (1977, 1982, 1990), «Гигиеническое нормирование химических веществ в почве» (1986), «Общая гигиена» (1991), «Современные проблемы экогигиены» (1993), «Коммунальная гигиена» (1986, 2002). Євген Гнатович підготував понад 30 докторів і 36 кандидатів наук, багато з яких стали відомими фахівцями медичної науки не лише в Україні, але й далеко за її межами. Українська школа комунальної гігієни, яку створив Є.Г. Гончарук, зробила значний внесок у розвиток медицини майбутнього.

Свою наукову та педагогічну працю Євген Гнатович поєднував з активною громадською діяльністю, обирався депутатом

Колектив кафедри комунальної гігієни на чолі з її завідувачем, професором Р.Д. Габовичем (1966 р.)

ного лікаря всі записи у своїй біографії згодом неодноразово перекреслить новими «був», «маю», «неодноразово обирався». Заступник міністра охорони здоров'я УРСР П. Матвеев, підписуючи наказ № 564 Л 21 червня 1957 р., напевно, не міг подумати, що посада в.о. асистента у Тернопільському медичному інституті стане великим «трампліном» і надасть наснаги молодому аспіранту. Не гадав про це і ректор новоствореного інституту, доц. П.О. Огій, що цей молодий чоловік дасть фору усьому професорсько-викладацько-

було доручено збирати заявки на всіх кафедрах інституту на необхідне обладнання, апаратуру, меблі, реактиви, а також шукати можливості, домовлятися та контролювати доправлення їх за призначенням. Він не забував і про свою кафедру. Минуло з того часу майже 55 років, але на нашій кафедрі ще збереглися психрометри Августа, Ассмана, макети забруднення підземних вод, типи колодязів, санітарного пропускника тощо. І ми з гордістю все це показуємо студентам і називаємо прізвисьце Гон-

Київської міської ради народних депутатів, був членом редакційних рад «Большой медицинской энциклопедии», журналів «Гигиена и санитария», «Врачебное дело», нагороджений орденами і медалями.

Помер Є.Г. Гончарук 19 квітня 2004 р. на 75 році життя і похований на Байковому кладовищі в м. Києві.

Пролетіли роки, ми згадуємо академіка Євгена Гнатовича Гончарука, показуємо студентам придбані ним анемометри, моделі забруднення підземних вод, санітарного пропускника, модельні устаткування для вивчення підземної фільтрації побутових стічних вод, використовуємо підручники, які він написав. Його світлий образ є наочним прикладом Людини, Вчителя, вихователя, науковця, патріота нашої держави й справи, який завжди віддавав перевагу гігієні в профілактиці різних порушень здоров'я людей.

**Володимир КОНДРАТЮК,
професор ТДМУ**

МОНОЛОГИ ПРО ЛЕСЮ ЧИТАЛИ СТУДЕНТИ

До 141-ї річниці з дня народження геніальної поетеси Лесі Українки студенти 21 групи 3 курсу медичного факультету підготували літературний вечір, присвячений її творчості, – «Монологи її життя».

Літературний вечір відбувся в конференц-залі, прикрашеній старовинними вишитими рушниками. На чільному місці студенти помістили портрет Лесі Українки, фотографії родини Косачів. Окремий стіл відвели для виставки творів поетеси. У монологах, які читали Христина Гукалюк, Тетяна Радіонова, Олександр Якимчук, Іванна Марчук, Наталія Мазур, Оксана Вонс, Ірина Михайлина, Ольга Кульба

рогах життя їй судилося страждати і любити, захищати свої національні інтереси й боротися з невиліковною хворобою – туберкульозом кісток, що згодом перекинувся на легені й нирки. І попри все – творити з такою силою таланту, що дало право Івану Франку сказати: «Україна, на наш погляд, нині не має поета, що міг силою і різносторонністю свого таланту зрівнятися з Лесею Українкою...»

Студенти читали також уривки зі спогадів Олени Пчілки, Михайла Павленка, Людмили Старицької-Черняхівської, Галини Лисенко, Ізидори... А на екрані оживали кадри документального фільму про Лесю та її творчість. Дуже доречно й вдало ілюстрація.

Чудово впоралися зі своєю роллю ведучі Костянтин Козаков

оживали сторінки життя співачки досвітніх вогнів, звучали Лесині вірші, уривки з листів, написаних нею, і присвячені їй спогади рідних та друзів.

Батько, мати, брати Михайло і Микола, сестри Ольга, Оксана, Ізидора... Тихий Лесин світ, у якому вона зростала й жила. Саме мати – поетеса Олена Пчілка, відома в літературних колах, мудра, волюва, цілеспрямована жінка – вивела доньку на шлях поезії. Леся, яка відчувала поетичне слово кожним порухом своєї душі, зрозуміла, що художня література – то її доля, життя і щастя, радість і зброя. На тернистих до-

і Олена Петюх. І всі учасники дійства проявили справжній акторський хист. А ще надзвичайно личили їм українські вишиванки.

Студенти щиро вдячні куратору групи, асистенту кафедри загальної гігієни Орісі Мирос-

лавівні Смачило за активну підтримку та допомогу в організації літературного вечора, присвяченого Лесі Українці. Глядачам він дуже сподобався.

**Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ (фото)**

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

ОКСАНА КОЛЕСНІК: «МОЄ ЗАХОПЛЕННЯ – ХІМІЯ»

Оксана Колеснік – майбутній фармацевт. Торік у складі команди студентів 4-5 курсу фармацевтичного факультету ТДМУ вона успішно виступила на Всеукраїнській олімпіаді за міжнародною участю з фармацевтики, що відбулася в Тернополі. І посіла призове друге місце.

– Хімія була моєю улюбленою дисципліною ще в школі, як, зрештою, й біологія, – розповідає Оксана. – У старших класах я успішно виступала на олімпіадах, але всеукраїнські змагання з міжнародною участю серед студентів-фармацевтів – це, так би мовити, вища ліга. Здобути «срібло» було непросто. Але впоралася.

– Зараз Ви вже студентка 5 курсу омірного факультету. Чому саме фармацевтичний?

– Вибір підказала, по-перше, любов до хімії, по-друге, – прагнення допомогти людям, які потребують ефективного лікування. Ефективним його роблять якісні медикаменти.

– Школу Ви закінчили зі срібною медаллю. І в університеті «тримаєте марку». Що допомагає у навчанні?

– Організованість і дисциплінованість. А ще – відповідальність. Вдячна батькам за те, що виховали в мені ці якості.

– Батьки теж медики?

– Ні. Тато мав інженерну освіту. На жаль, його рано не стало. Мама за фахом – бухгалтер. Батьки дбали про наш з братом розвиток. Нині Тарас теж здобуває вищу освіту. Він студент факультету фізкультури Кам'янець-Подільського педагогічного університету. Його майбутня спеціальність – реабілітолог.

– А Ваша?

– Провізор. Ставши дипломованим фахівцем, зможу працювати і в лабораторії, і на підприємствах фармацевтичної галузі чи в аптечному об'єднанні. Але це – в перспективі. Нині навчаюся, готуюся до лекцій і практичних занять, працюю над дипломною роботою, тема якої:

«Особливості перебігу взаємодії 7-арилалкіл-8гідразинотеофілінів з карбоновими та кетокарбоновими кислотами». Дуже пощастило мені з науковим керівником. Доцент кафедри фармацевтичної хімії Дмитро Борисович Коробко – авторитетний науко-

вець, педагог і надзвичайно гарна, добра людина. Для нас, студентів, він став мудрим наставником і старшим другом, з якого хочеться брати приклад. Вдячна університету за те, що зустріла тут викладачів, які не лише навчають, а й віддають студентам частинку своєї великої душі.

– Коли не вчитеся – якому заняттю надасте перевагу? Хобі у Вас є?

– Моє захоплення – хімія. Тож весь вільний час віддаю роботі в лабораторії на кафедрі фармацевтичної хімії. Здійснюємо синтези, створюємо нові сполуки й речовини, що в перспективі можуть стати новими лікарськими засобами. Звісно, створити новий препарат – справа неабияка. Потрібні ретельні фармакологічні, клінічні дослідження, а це вимагає багато зусиль, часу та коштів. У розпорядженні студентів, які працюють у лабораторії, є потрібне обладнання, реактиви. Під керівництвом Петра Борисовича проводимо дослідження в різних напрямках. Піддаємо сполуки первинному фармакологічному скринінгу, проявляємо їх анти-

оксидантні, антирадикальні властивості, тобто, вивчаємо з різних боків. Для мене це найцікавіше в світі заняття.

– Що в найближчих планах?

– Участь у Всеукраїнському конкурсі наукових студентських робіт.

– Бажаю Вам успіху. А що допомагає долати труднощі?

– Підтримка рідних. Люблю все, що пов'язане з рідною домівкою. Народилася я в містечку Городок Хмельницької області. На жаль, зараз з мамою бачимося не так часто, як хотілося б, але з допомогою Інтернету спілкуємося щодня.

– Чи є в переліку Ваших улюблених свят День святого Валентина?

– Так. Адже це свято закоханих.

– Як відсвяткували його цього року?

– Весело. Були і квіти, і подарунки, як мовиться, з родзинкою. Юрій, мій коханий хлопець, завжди придумує щось цікаве. Нещодавно він здобув ступінь бакалавра клінічної фармації. Тож ми обоє не уявляємо свого життя без медицини та фармацевтики.

Оксана БУСЬКА

ТА СОНЦЕ СХОВАЛОСЬ, ЗА ХМАРИ ЗАЙШЛО

Без тебе дім став порожнім.
Від смерті не можна відкупитися або втекти.
Є час жити, і є час вмирати.
Земні боги також смертні.
Кожен справжній лікар має свій цвинтар.
Людина народжується, щоб після страждань померти.
Мудрий вмирає нарівні з незрозумним, а багатий — нарівні з бідним.
Ми живемо, доки про нас пам'ятають.
Найкраща мова у мерця.
Наркотики перетворюють світ молодих людей у братську могилу.
На цвинтарі всі рівні, але не в житті.
Ні живе, ні вмирає.
Одних нема, а другі вже далеко.
Після смерті коня залишається сідло, після смерті людини — ім'я.
Про мертвих — правду.
Спокійне життя лише в могилі.
Страх смерті може перемогти лише віра.

Сварилася стара, доки дуба дала.
Старість не буває довгою, бо її чекає смерть.
Смерть — це вічний сон і спокій.
Смерть людини — це завжди страшно. Але якщо смерть раптова і в розквіті сил — це вдвічі страшніше.
Смерть вовка на користь отарі, як і смерть диктатора на користь людей.
Смерть розписується на землі хрестами, як пам'ять про людське життя.
Ти назавжди залишився в наших серцях.
Хто б ти не був, але до тебе смерть прийде.
Цвинтарі переповнені незамінними людьми.
Через самогубство людина хоче змінити своє життя.
Ще трохи пожити у думці було, і, мабуть, пожив би, та сонце за хмари зайшло.
Якщо хочеш добре і довго жити, не бійся смерті.

Дива техніки

СМАРТФОН СТАЄ КИШЕНЬКОВИМ ЛІКАРЕМ

Контролювати стан свого здоров'я тепер стало можливим завдяки тисячам додатків для смартфонів і планшетів. Стоячи перед камерою, можна вимірювати пульс. Все випробувано та перевірено, а результат інколи дивує.
Інший додаток, що створили наприкінці 2011 року в Швейцарії, дозволяє відправляти лікарю фотографії своїх проблем зі шкірою. Дерматолог їх огляне і зателефонує пацієнту.
Ініціатором цього додатку стала фірма, що надає медичні телеконсультації. Вона розташована у Берні. Близько 80 лікарів здійснюють майже 400 тисяч консультацій по телефону на рік.
Бернар Тесьє, менеджер із продажів: «Спосіб використання па-

цієнтом послуг лікарів первинної ланки змінюватиметься, тому що ми маємо ціле покоління пацієнтів, які звикли бути мобільними завдяки I-Phone. Дедалі більше людей цікавляться можливістю отримати медичну консультацію телефоном, аби не відвідувати кабінет лікаря».
У 60% випадків дзвінків пацієнти можуть лікуватися самі завдяки порадам фахівця. Це тенденція до керованої самодопомоги.
Дедалі більше додатків можуть виконувати медичний контроль за допомогою свого смартфона. Наприклад, хворі на цукровий діабет можуть застосувати їх для вимірювання рівня цукру в крові.
Сучасні пристрої на варті здоров'я дуже корисні, але потрібно бути обережним — попереджають лікарі. Медики кажуть, що всі програми для охорони здоров'я ніколи не замінять фахівців.

УСМІШКИ

Жодне здоров'я не витримає, якщо на нього постійно скаржитися!

***

— Хто такий масажист?
— Це людина, яка отримує гроші від жінок за те, за що інших б'ють по пиці.

***

— Лікарю, в мене свербить рука. Це до зустрічі, чи до грошей?
— Це грибок...

***

— Перед операцією ви мені казали, що я стану схожим на Алена Делона!

— Правильно! Він тепер теж старий і хворий...

***

Від склерозу важко вилікува-

тися. Про нього простіше забути.

***

Напис на дверях стоматології: «Посміхайся, можливо, ти це робиш востаннє!»

***

У білозубої посмішки видно гіркоту втрат на послуги стоматолога.

***

Радіопередача на замовлення: «Студенти стоматологічного факультету просять для свого викладача поставити звук бормашини».

***

На прийомі у стоматолога.
— Лікарю, а чому Ви не маєте руки?
— Навіщо? Ви ж все одно їх оближете!

Відповіді у наступному числі газети

СКАНВОРД

1. Збірка поезій Т. Шевченка	2. Поема Т. Шевченка	3. Місто, де спочиває Кобзар	4. Поема Т. Шевченка
5. Країна	6. Гармонійне поєднання муз. звуків	7. У слов'ян — зловісний птах	8. Місто
9. Місто	10. Лікарський препарат	11. Місто в Польщі	12. Рос. футбольний клуб
13. Фарба	14. Хвалений вірш	15. Запас на чорний день	16. Бойова граната
17. Роговцева	18. Сигнал, предмет, позначка	19. Де Мопассан	20. Склепіння у формі дуги
21. Морський кухар	22. Літак	23. Рос. художник	24. Свійська тварина
25. Склад	26. Нежила частина хати	27. Лорак	28. Ескімо
29. Гетьман України	30. Вправний гімнаст	31. Столітник	32. Пальний порох
33. Слов'як	34. Контр. ревіз. управ.	35. Місто	36. Комаха, що жалиє
37. Круговерть, водокрут	38. Папуга	39. Ропуха	40. Місто
41. Стодоля	42. Позначка на чомусь від сокири	43. Поема Т. Шевченка	44. Автор «Жовтого князя»
45. Спортивний біг	46. Автом. телефон. станція	47. Розжарене вугілля	48. Зовнішнє чуття в людини
49. Героїня М. Старицького	50. Тверде паливо	51. Забава	52. За ним бігають футболісти
53. Бик	54. Струнний інструмент	55. Велика печера	56. Місто
57. Вулкан на Сицилії	58. Па-зур	59. Поневолення	60. Со-тка
61. Поневолення	62. Металевий пробурювальний інструмент	63. Ласоська копійка	64. Ласоська копійка
65. 60 хвилин	66. Балка	67. Дволиций бог у римлян	68. Холодна зброя
69. Зачіска	70. Брус, прикріплений до щогли	71. Роман Ю. Мушкетика	72. Піднімає вантажі
73. Дитяча гра	74. Нім. фанк	75. Віршований розмір	76. Пора року
77. Підвищена рівнина	78. Не проти	79. Грецька літера	80. Великий вечір в танцях
81. Старо слов. літера	82. Шлюпка	83. Казкова баба	84. Літак
85. Табачник	86. Однакова форма, штамп	87. Японська гра	88. ...-банк
89. Відмова	90. Японська гра		

Відповіді на сканворд, вміщений у № 4 (309)

- Кіш. 2. Мазепа. 3. Булава. 4. Море. 5. Чайка. 6. Уран. 7. Арагіт. 8. Артерія. 9. Курінь. 10. Шар. 11. Амарант. 12. Реле. 13. Ура. 14. Рак. 15. Ада. 16. Атлет. 17. Неп. 18. Літр. 19. Ар. 20. «Тронка». 21. Рада. 22. Шекс. 23. Есхл. 24. Хрін. 25. Сеул. 26. Ікар. 27. Ніг. 28. Ліга. 29. Гол. 30. Лі. 31. Яремчук. 32. Іго. 33. Іф. 34. Галичина. 35. Ротару. 36. Янгол. 37. Грім. 38. Сміх. 39. Рев. 40. Каас. 41. Колір. 42. Го. 43. Фенікс. 44. Етил. 45. Мім. 46. Азот. 47. Кімоно. 48. Мі. 49. Тиса. 50. Че. 51. Мер. 52. Апла. 53. Слава. 54. Мох. 55. НЗ. 56. Ас. 57. Су. 58. Кличко. 59. Клен. 60. Рок. 61. Каденюк. 62. Пастка. 63. Аорта. 64. Вуаль. 65. Кекс. 66. «Вир». 67. Лот. 68. Учта. 69. Тло. 70. Борсук. 71. Ступка. 72. Ака. 73. НАСА. 74. «Рено». 75. Урок. 76. Скот. 77. Сосна. 78. Такт. 79. Акт. 80. Уступ. 81. Неон. 82. Дно. 83. Туз. 84. Ге. 85. Як. 86. Копя. 87. Травма. 88. Ом. 89. Па. 90. Ян. 91. За. 92. Довженко.